

Univerzita Jana Amosa Komenského Praha

Bakalárske kombinované štúdium

2011- 2014

Bakalárska práca

Lenka Kováčiková

Bratislava ako destinácia mestského turizmu

Praha 2014

Vedúci bakalárskej práce: Ing. Iveta Hamarneh, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME)

2011 – 2014

BACHELOR THESIS

Lenka Kováčiková

Bratislava as a destination city tourism

Prague 2014

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

Ing. Iveta Hamarneh, Ph.D.

Prehlásenie

Prehlasujem, že predložená bakalárska práca je mojím autorským dielom, ktoré som vypracovala samostatne. Všetku literatúru a ďalšie zdroje, z ktorých som pri spracovaní čerpala, v práci riadne citujem a sú uvedené v zozname použitých zdrojov.

Súhlasím so sprístupnením svojej práce v univerzitnej knižnici.

V Prahe dňa.....

Lenka Kováčiková

Pod'akovanie

Touto cestou by som chcela pod'akovať svojej vedúcej bakalárskej práce Ing. Ivete Hamarneh, PH.D. za jej odbornú pomoc, cenné rady a pripomienky, ktoré som využila pri písaní mojej práce.

Anotácia

Predmetom tejto práce je identifikovanie možností rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky z pohľadu cestovného ruchu a bližšie načrtnutie jeho ďalšieho smerovania.

V teoretickej časti práce sú definované základné pojmy súvisiace s problematikou cestovného ruchu a jeho rozvoja.

Úvodné kapitoly sú zamerané na vymedzenie pojmov cestovného ruchu, charakteristiku mesta a jeho popis. V praktickej časti sme použili dotazníkovú metódu na získanie informácií od návštevníkov o záujme o mestskú destináciu. V štvrtej kapitole môžeme vidieť SWOT analýzu, ktorá nám poukazuje na silné a slabé stránky mesta. Piata kapitola zahŕňa návrhy na zvýšenie návštevnosti a atraktivity mesta Bratislava.

Kľúčové slová

Cestovný ruch, mesto Bratislava, kultúrne pamiatky, návštevníci, analýza, návštevnosť

Annotation

The object of this work is to identify ways of developing the capital of the Slovak Republic on tourism and more outlining its future direction.

In the theoretical part of the thesis are defined basic concepts related to the issue of tourism and its development. The introductory chapters are focused on definitions of tourism, the characteristics of the city and its description. In the practical part, we used the questionnaire method to collect information from visitors to the interests of the urban destination. In the fourth chapter we can see SWOT analysis, which shows us the strengths and weaknesses of the city. The fifth chapter includes proposals to increase traffic and attractiveness of the city of Bratislava.

Key words

Tourism, the city of Bratislava, cultural heritage, visitors, analysis, traffic

Úvod.....	8
1. TEÓRIA CESTOVNÉHO RUCHU.....	9
1.1 Cestovný ruch.....	9
1.2 Cestovný ruch ako systém.....	9
1.2.1 Subjekt cestovného ruchu.....	10
1.2.2 Objekt cestovného ruchu.....	11
1.3 Druhy a formy cestovného ruchu.....	11
1.3.1 Druhy cestovného ruchu.....	11
1.3.2 Mestský turizmus.....	12
1.3.3 Formy cestovného ruchu.....	13
2. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA BRATISLAVY.....	17
2.1 Poloha Bratislavy.....	17
2.2 Podnebie Bratislavy.....	17
2.3 Vodstvo.....	17
2.3.1 Vodné plochy.....	18
2.4 Doprava.....	20
2.5 Demografická charakteristika.....	22
2.6 Kultúra a kultúrne pamiatky.....	22
2.6.1 Kultúrne pamiatky.....	24
3. PREDPOKLADY A ANALÝZA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU V BRATISLAVE.....	30
3.1 Metóda práce.....	31
3.2 Výsledky a vyhodnotenie dotazníka.....	32
4. SWOT ANALÝZA CESTOVNÉHO RUCHU V BRATISLAVE.....	44
4.1 Návrhy na zvýšenie návštevnosti hlavného mesta.....	46
5. ZÁVER.....	47
Použitá literatúra.....	48
Zoznam tabuliek.....	51
Zoznam schém.....	51
Zoznam grafov.....	51
Zoznam obrázkov.....	52
Zoznam príloh.....	53

Úvod

Výlety a rekreácie sú činnosti, pri ktorých si ľudia oddýchnu a načerpajú nové sily. Cestovný ruch je odvetvie hospodárstva, ktoré tieto činnosti zabezpečuje. Počiatky cestovného ruchu na našom území sa kladú do obdobia, keď na ňom Rimania zakladali kúpele. Príčiny rozvoja cestovného ruchu boli rôzne. V priebehu histórie sa ich význam menil. Najprv to boli obchodné cesty. Z náboženských dôvodov sa uskutočňovali pútnické cesty. Liečebné účinky termálnych vôd po Rimanoch spoznali aj Slovania. O horské oblasti sa začali zaujímať rekreanti až v 19. stor. Kultúrnohistorické pamiatky Slovenskej republiky sa začínajú z hľadiska cestovného ruchu doceňovať až v súčasnosti.

Postupná zmena životného štýlu, lacnejšia letecká doprava a internet v posledných rokoch menia aj tvár svetového turizmu. Letnú a zimnú dovolenku si mnohí skracujú, ale naopak víkendová mestská turistika rastie. Je to takzvaný „city break“. Podmienky pre prosperujúci City Break destináciu sú: pútavá kultúra a historická ponuka a veľmi dôležitá je letecká dostupnosť. Bratislava spĺňa všetky podmienky na to, aby sa stala výbornou City Break destináciou. Vďaka svojej výbornej polohe a dlhej sezóne má veľký turistický potenciál. Blízkosť Viedne možnosti ešte zlepšuje. Navyše má Bratislava, hlavné mesto Slovenska, krásne okolie, ktoré bude s narastajúcim turizmom určite využité. Európan je potenciálne najčastejší turista. Aj keď prieskumy neexistujú, množstvo obyvateľov Európy ani nevie, kde presne Bratislava leží a aké atraktivity ponúka.

Cieľom mojej bakalárskej práce je analyzovať mesto Bratislava, rozvoj cestovného ruchu v Bratislave a podať návrhy na zvýšenie návštevnosti mesta. Pri svojej práci použijem ako východiskové skúmanie dotazník na základe ktorého získame informácie, ktoré sa týkajú cestovného ruchu v meste, kvality poskytovaných služieb, ktoré ubytovacie jednotky sú využívané najčastejšie.

V práci sa budem zaoberať všeobecnou charakteristikou Bratislavy, cestovným ruchom mesta, víziami a predpokladmi na to, aby sa rozvoj cestovného ruchu v Bratislave zvýšil. V SWOT analýze ukážem silné a slabé stránky mesta, hrozby a príležitosti.

1 Teória cestovného ruchu

V tejto kapitole sme načrtli základné pojmy cestovného ruchu.

1.1 Cestovný ruch

„Účasťou na cestovnom ruchu dochádza k uspokojovaniu rôznych potrieb súvisiacich s cestovaním a pobytom mimo miesta trvalého bydliska a zvyčajne vo voľnom čase za účelom získania komplexného zážitku podmieneného odpočinkom, poznávaním, spoločenským kontaktom, zdravím, rozptýlením a zábavou, kultúrnym alebo športovým využitím.“¹

Cestovný ruch je dynamický neustále sa vyvíjajúci systém. Hovoríme, že má multidisciplinárny charakter. Na základe definície cestovného ruchu preto môžeme vraviť o nasledovných postulátoch:

- súbor aktivít
- prostredie
- uspokojenie potrieb ľudí, ktorí cestujú
- pobyt mimo miesta trvalého bydliska
- dovolenka alebo služobná cesta.

Na základe uvedených skutočností, cestovný ruch využíva poznatky viacerých vedných disciplín.²

1.2 Cestovný ruch ako systém

Cestovný ruch je otvorený a dynamický systém, ktorý tvoria dva podsystemy – „subjekt/účastník CR“ a „objekt cestovného ruchu“, medzi ktorými existuje sústava väzieb.

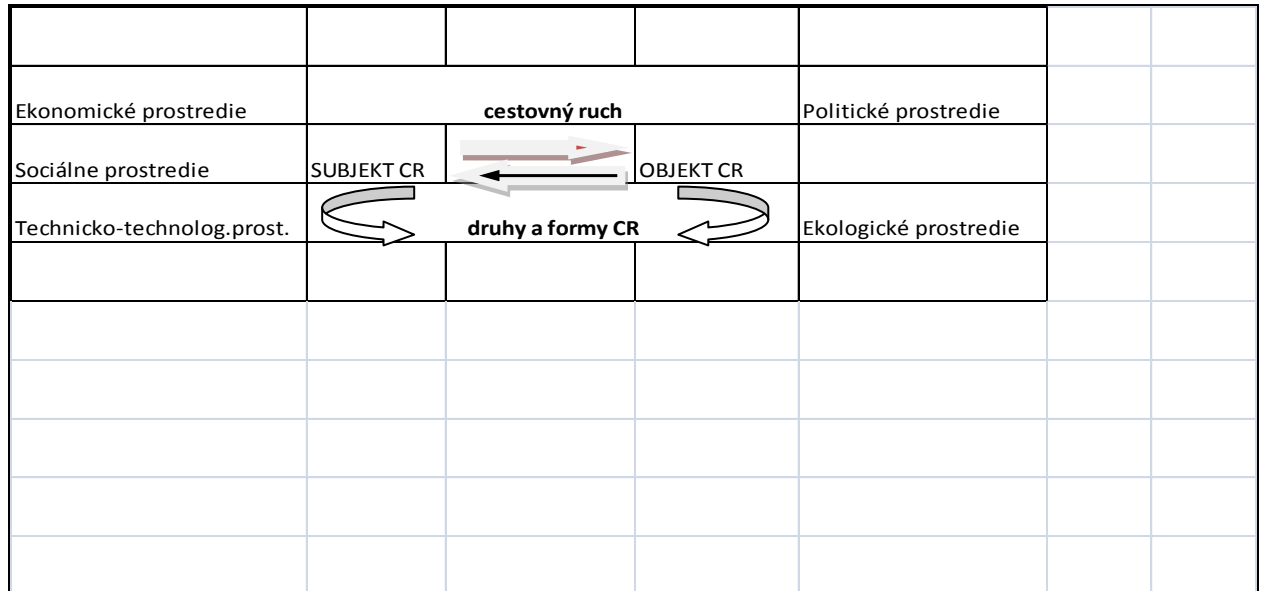
Na cestovný ruch vplývajú aj faktory (vonkajšie faktory), ktoré s ním priamo nesúvisia, ale do značnej miery ovplyvňujú dopyt po cestovnom ruchu. Ide o nasledovné faktory

¹ ORIEŠKA, J. *Služby v cestovnom ruchu*. 1. časť. Knižnica cestovného ruchu 18. Banská Bystrica: Slovak – Swiss Tourism, 2011. s. 7. ISBN 978-80-89090-93-8.

² GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. 1. vyd. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2000. s. 9. ISBN 80-8055-355-6.

vonkajšieho prostredia: ekonomické prostredie, sociálne prostredie, technicko-technologické prostredie, politické prostredie a ekologické prostredie.

Tabuľka 1 : Cestovný ruch ako systém

Zdroj: Spracované podľa Gúčík, Marian³

1.2.1 Subjekt cestovného ruchu

Subjektom cestovného ruchu je účastník cestovného ruchu a ako taký je nositeľom dopytu. Zúčastňuje sa ho z cieľom uspokojiť potreby cestovného ruchu spojené z cestovaním a pobytom osôb mimo miesta trvalého bydliska spotrebou statkov CR.

Môžeme ho tiež pomenovať návštevník, výletník ale aj turista. V cestovnom ruchu sú návštevníci rozdeľovaní podľa toho, či sú uvádzaní do štatistiky alebo nie sú. Tí, ktorí sú zahrňovaní do štatistiky môžeme ďalej rozdeliť nasledovne:

1. Stály obyvateľ (resident)

- v domácom cestovnom ruchu je to osoba, ktorá žije aspoň 6 po sebe nasledujúcich mesiacov v istom mieste pred príchodom do iného miesta na kratšiu dobu ako 6 mesiacov

- v zahraničnom cestovnom ruchu je to osoba, ktorá žije v krajine aspoň 1 rok pred príchodom do inej krajiny na kratšiu dobu ako 1 rok

³ GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. 1. vyd. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2000. s. 7. ISBN 80-8055-355-6.

2. Turista (tourist)

- v domácom cestovnom ruchu je to návštevník trvale usadený v krajine, ktorý cestuje na dobu: * minimálne 1 prenocovanie, ale nie viac ako 6 mesiacov

- v zahraničnom cestovnom ruchu je to návštevník, ktorý cestuje do inej krajiny na dobu: * aspoň 1 prenocovanie, ale nie dlhšie ako 1 rok

Z hľadiska dĺžky pobytu sa pritom rozlišuje:

- turista na dovolenke (dovolenkár) - na danom mieste pobudne určitý počet nocí
- krátkodobo pobývajúci turista neprekračuje daný počet nocí/dní, ale min. 1 prenocovanie
- výletník (excursionist, same-day visitor) návštevník, cestujúci na kratšiu dobu ako 24 hodín bez toho, aby prenocoval v navštívenom mieste.⁴

1.2.2 Objekt cestovného ruchu

Je cieľovým miestom cestovného ruchu. Je nositeľom ponuky. Tvoria ho podniky a inštitúcie cestovného ruchu. Spolu z prírodnými kultúrnymi a inými pozoruhodnosťami. Ide o miesto/destináciu cestovného ruchu, teda všetko, čo sa môže stať cieľom zmeny miesta pobytu, napr. príroda, kultúra, hospodárstvo, spoločnosť.

Nositeľom ponuky môže byť:

- destinácia, resp. stredisko cestovného ruchu
- podniky cestovného ruchu
- organizácie, resp. inštitúcie cestovného ruchu⁵

1.3 Druhy a formy cestovného ruchu

1.3.1 Druhy cestovného ruchu

O druhu cestovného ruchu hovoríme vtedy, ak za základ vezmeme motív, t.j. účel cestovania. Rozlišujeme nasledovné druhy cestovného ruchu.

⁴ GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. 1. vyd. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2000. s. 10. ISBN 80-8055-355-6.

⁵ GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. 1. vyd. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2000. s. 11. ISBN 80-8055-355-6.

- Rekreačný cestovný ruch – je to pasívny aj aktívny odpočinok, účastníci cestovného ruchu si vyberajú vhodné prírodné prostredie s cieľom načerpať nové psychické a fyzické sily
- Športový a dobrodružný cestovný ruch – pobyt v prírodnom prostredí, kde účastník vykonáva určitú športovú činnosť
- Kultúrny cestovný ruch – uspokojuje predovšetkým duchovné potreby účastníka
- Kúpeľný a zdravotný cestovný ruch – liečebné a zdravotné činnosti spojené s odborným dohľadom
- Obchodný cestovný ruch – označuje zväčša obchodné cesty, veľtrhy, rokovania, kongresy
- **Mestský cestovný ruch** – pobyt v meste, cieľom je zážitok z návštevy
- Vidiecky cestovný ruch a agroturistika – cestovanie a pobyt na vidieku
- Ekologický cestovný ruch – šetrné cestovanie voči životnému prostrediu, chráni aj prostredie miestneho obyvateľstva⁶

1.3.2 Mestský turizmus

Mestský turizmus je vďaka hlavnému mestu Slovenskej republiky dominantným turistickým centrom. S národným a medzinárodným významom spája väčšinu podmienok. Vytvára si tým potenciál pre rozmach kvalitného mestského turizmu. Príchodom zahraničných investorov sa zvýšil rozvoj tejto formy turizmu. Predovšetkým vďaka ich príchodu sa začali budovať siete hotelov, a to najmä vyšších kategórií.⁷

Mestský turizmus predstavuje dokopy turizmus kultúrny, vzdelávací, obchodný, veľtržný a kongresový, ale aj návštevy príbuzných a priateľov. Ide teda o každú formu pohybu a pobytu v meste. Motívy návštevníkov môžu byť rôznorodé. Ku kultúrno-poznávaciemu a turistickému turizmu sa pridali aj zážitkový, relaxačný, vzdelávací, pracovný a kongresový cestovný ruch. Ponuky mestského turizmu priniesli množstvo

⁶NOVACKÁ a kol., E. *Cestovný ruch, technika služieb, delegát a sprievodca*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2010. s. 36. ISBN 978-80-225-2982-2.

⁷POMPUROVÁ, K. *Atraktivnosť Slovenska ako cieľového miesta cestovného ruchu*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2013. s. 58. ISBN 978-80-557-0529-3.

moderných prvkov ako sú napríklad veľkokapacitné zariadenia, čo môžu byť zábavné centrá, tematické parky, ale aj moderné športové zariadenia – aquaparky, mestské pláže. Mesto však návštevníkom neponúka spoznávanie len kultúrnych pamiatok, ale aj život, ktorý sa v ňom žije. Je to veľká príležitosť pre mesto, pretože môže svojim návštevníkom ukázať rôznorodú ponuku.⁸

City break

City break sa stáva čoraz viac populárnejším medzi cestovateľmi po celom svete. Ide v podstate o formu mestského turizmu v podobe poznávacích víkendových pobytov miest a okolia. Hlavnými podmienkami pre úspešnú city break destináciu je kultúrna a historická ponuka, letecká dostupnosť, s čím je spojená aj lacná cena leteniek, ktorú ponúkajú nízko nákladové letecké spoločnosti a veľmi dôležité je, aby bola dobrá dostupnosť k informáciám o navštevovanej destinácii, hlavne na voľne dostupných miestach, ako napríklad internetová stránka mesta vo viac jazyčnej podobe.⁹

Bratislava ako potenciálna destinácia krátkodobého mestského turizmu ponúka široké možnosti trávenie voľného času. Navyše trendom Európanov sa stáva tráviť druhú či tretiu dovolenku poznávaním rôznych metropol počas predĺžených víkendov. Keďže je Bratislava dominantným centrom regiónu s veľkým počtom kultúrnych pamiatok, niektorých až s medzinárodným významom spĺňa väčšinu podmienok na kvalitnú city break destináciu. V mesiacoch jún – september prichádza do hlavného mesta Slovenskej republiky najviac turistov, a práve vtedy sa tu koná najviac voľnočasových aktivít a podujatí (Hradné slávnosti, korunovačné slávnosti, mestský maratón, hudobné festivaly a podobne).

⁸ POMPUROVÁ, K. *Atraktivnosť Slovenska ako cieľového miesta cestovného ruchu*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2013. s. 59. ISBN 978-80-557-0529-3.

⁹ POMPUROVÁ, K. *Atraktivnosť Slovenska ako cieľového miesta cestovného ruchu*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2013. s. 61. ISBN 978-80-557-0529-3.

1.3.3 Formy cestovného ruchu

Vyjadruje rozličné príčiny a ich dôsledky, súvisiace s cestovaním a pobytom návštevníkov na cudzom mieste. Formy cestovného ruchu delíme:

1. Z geografického hľadiska

- domáci
- zahraničný
- medzinárodný
- regionálny

2. Z hľadiska veku návštevníkov

- mládežnícky
- rodinný
- seniorský

3. Z hľadiska prevažujúceho miesta pobytu

- mestský
- prímorský
- vidiecky
- horský

4. Z hľadiska ročného obdobia

- sezónny
- mimosezónny
- celoročný

5. Z hľadiska počtu návštevníkov

- individuálny
- masový
- kolektívny

6. Z hľadiska dĺžky účasti

- výletný

- krátkodobý, víkendový
- dlhodobý

7. Z hľadiska spôsobu organizovania

- individuálny
- organizovaný

8. Z hľadiska použitého dopravného prostriedku

- železničný
- lodný
- letecký
- mototuristika

9. Z hľadiska dynamiky

- pobytový (statický)
- putovný (dynamický)

10. Zo sociologického hľadiska

- návštevy príbuzných a priateľov
- sociálny
- etnický¹⁰

1.4 Dopyt po cestovnom ruchu

Ako som už spomínala, dopyt po cestovnom ruchu tvorí subjekt – účastník cestovného ruchu, s cieľom uspokojiť svoje potreby spojené s cestovaním, pobytom mimo miesta svojho trvalého bydliska, za účelom získania nových skúseností a zážitkov, zväčša vo svojom voľnom čase.

Činitele, ktoré pôsobia na formovanie dopytu po cestovnom ruchu:

- biologické a psychologické činitele
- ekonomické činitele

¹⁰ NOVACKÁ a kol., E. *Cestovný ruch, technika služieb, delegát a sprievodca*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2010. s. 37. ISBN 978-80-225-2982-2.

- dovolenka a voľný čas
- dopravné systémy
- vzdelanostná a kultúrna úroveň
- demografické činitele
- ekologické činitele
- politické činitele

Dopyt po cestovnom ruchu je špecifický nasledovnými znakmi:

- komplexnosť dopytu – dopyt po balíkoch služieb
- periodickosť dopytu – rast/pokles dopytu, viazané na sezónu a mimosezónu
- pružnosť dopytu – je pružný v porovnaní s relatívne statickou ponukou
- priorita dopytu – cestovný ruch sa dá rozvíjať len za predpokladu dopytu vyvolaného primárnou ponukou¹¹

¹¹ GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. 1. vyd. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2000. s. 35. ISBN 80-8055-355-6.

2 Všeobecná charakteristika mesta Bratislava

2.1 Poloha

Bratislava sa nachádza v strednej Európe, na súradniciach 17°10'75 východnej dĺžky, 48°14'90 severnej šírky, 126- 514 metrov nad morom. Leží na oboch brehoch rieky Dunaj, na úpätí pohoria Malých Karpat. Je hlavným, najľudnatejším a najväčším mestom Slovenska s rozlohou 367,58km². Leží v blízkosti Maďarska, Rakúska a Česka. Súčasne hraničí s dvoma krajinami, na juhu s Maďarskom, na západe s Rakúskom, ako jediné hlavné mesto na svete. Keďže sa nachádza iba cca 60km od rakúskeho hlavného mesta Viedne, je súčasťou najjužšieho zoskupenia dvoch hlavných miest v Európe. Bratislava spolu s Viedňou, maďarským mestom Győr a moravským mestom Brno tvorí významný stredoeurópsky metropolitný región CENTROPE.

Predpokladá sa, že v najbližšej dobe sa bude Bratislava rozširovať aj juhozápadným smerom, k okoliu rakúskej štátnej hranici a mala by byť prepojená aj niekoľkými rakúskymi obcami. Čo by samozrejme Bratislave veľmi prospelo.¹²

2.2 Podnebie

Bratislava sa nachádza v miernom podnebnom pásme, ktoré je charakteristické veľkým rozdielom teplotami v lete a v zime, striedajúcimi sa 4 ročnými obdobiami. Počas posledných rokov sú prechody medzi jednotlivými ročnými obdobiami sotva viditeľné. V zime sa čoraz viac stretávame s príjemnými teplotami. Cez leto sa zas stretávame s veľkými výkyvmi tropických teplôt a čoraz viac silnejšími búrkami s krupobitím.¹³

2.3 Vodstvo

V rámci Bratislavského kraja môžeme hovoriť o jazerách, umelých vodných nádržiach, malých vodných tokoch a Dunaji. Dunaj je druhá najväčšia európska rieka. Oddeluje bratislavskú mestskú časť Petržalka od ostatných mestských častí. Do Dunaja sa v mestskej časti Devín vlieva rieka Morava, do ktorej ústí riečka Mláka. Do

¹² Bratislava 2014. [online]. © [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700000&id=75271&p1=27484

¹³ Bratislava 2014. [online]. © [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700000&id=75271&p1=27484

Karlovského ramena sa západne od Dlhých dielov vlieva Mokrý potok. Pri Botanickej záhrade ústí do Dunaja potok Vydrica. Treba taktiež spomenúť Račiansky kanál, ktorý odvodňuje východné svahy Malých Karpat. Račiansky kanál sa spája s vodami Blatiny, ktorá ústí do Malého Dunaja.¹⁴

2.3.1 Vodné plochy

Neodmysliteľnou súčasťou Bratislavy sú jazerá. Tými najznámejšími sú Zlaté piesky, Slnecné jazerá Senec, Čuňovo, Kuchajda, Štrkovecké jazero, Vajnorské jazero a mnoho ďalších.

Zlaté piesky – prírodné kúpalisko, ktoré leží na okraji Bratislavy v tichej lokalite, kde sú stromy a ostatná zeleň nedotknuté. Čistá voda, v ktorej nie sú žiadne vodné rastliny, láka návštevníkov počas celej letnej sezóny. Okrem kúpania sa a oddychu na 400m dlhej a 30m širokej piesočnatej pláži môžu návštevníci areálu Zlaté piesky tráviť svoj voľný čas aj športovými aktivitami. K dispozícii sú tu tenisové kurty, volejbalové ihriská, požičovne malých plavidiel, minigolf, vodný tobogán a samozrejme aj detské ihriská. Počas letnej sezóny je tu aj bohatý kultúrno - spoločenský život. Organizujú sa tu koncerty známych skupín, rôzne športové podujatia, večerné premietanie filmov v anfiteátry. Čo sa týka ubytovacích a stravovacích služieb, kvalita sa za posledné roky zvýšila. Bol tu vybudovaný nový hotel, v blízkosti sú postavené chatky na ubytovanie v súkromí, taktiež sa dá ubytovať aj v autokempingu a v stanovom mestečku, kde sú vybudované spoločné sociálne zariadenie, o čistotu ktorých sa pravidelne starajú zamestnanci areálu Zlaté piesky. O stravovacie služby sa starajú 3 reštaurácie, 1 samoobslužná reštaurácia a množstvo stánkov s rýchlym občerstvením tzv. fast food.¹⁵

Čuňovo – je to areál, ktorý patrí k top zariadeniam na komerčný rafting. V areály sa nachádza množstvo adrenalinových aktivít a fun športov nielen pre jednotlivcov, ale aj pre skupiny. Dá sa tu aktívne tráviť voľný čas, robia sa tu raftingové a hydrospeedové programy. Môžete si tu zorganizovať firemnú akciu, pri ktorej Vás budú počas celého

¹⁴ Bratislava 2014. [online]. © [cit. 2014-02-24]. Dostupné z:

http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700000&id=75271&p1=27484

¹⁵ Vodné plochy 2014. [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z:

<http://www.panorama.sk/sk/sprievodca/kupaliska-vodne-plochy-v-bratislave-na-okoli/484>

dňa sprevádzať inštruktori. Každoročne sa tu organizujú preteky vodných slalomárov ale aj raftingových klubov. V areály je situovaný hotel a reštaurácia Divoká voda.¹⁶

Slnčné jazerá Senec – toto rekreačné stredisko sa nachádza na hlavnom ťahu Bratislava – Trnava. Patrí medzi najnavštevovanejšie a najznámejšie letnej turistiky na Slovensku. Vodná plocha vznikla na základe zlúčenia sa piatich vodných tokov do jedného celku s rozlohou 116ha.

Areál sa delí na južnú a severnú stranu. Na oboch stranách tohto rekreačného strediska sa nachádza množstvo hotelov a stravovacích zariadení, nielen hotelového ale aj bufetového typu, a veľké množstvo možností ako stráviť voľný čas športovaním. Slnčné jazerá Senec majú vo svojej ponuke volejbalové ihriské, tenisové kurty, detské ihriská, požičovňu vodných potrieb – člny, vodné bicykle, nafukovacie člny, ...), vodné tobogany, nafukovacie atrakcie pre deti, futbalové ihrisko s umelým povrchom, vodný futbal, atď.

Hotely ponúkajú aj wellness služby (vírivka, masáž, sauna, vírivá masážna vaňa jakuzi, bazén s protiprúdom), posilňovňu, bowling, squash, kolky, biliard, šípky.

Ďalšou možnosťou je stanový kemp na severnej strane, s kapacitou 900 miest a taktiež Aquapark, ktorý má vo svojej ponuke množstvo vodných atrakcií. Na juhu sa nachádza karavanový kemp s kapacitou 300 miest, bungalovy a hotely.

Pre deti je každoročne k dispozícii „Kútik detských radostí“ kde spolu s profesionálnym pedagogickým dozorom využívajú svoj voľný čas efektívne. Tvoria darčeky pre rodičov, učia sa robiť hračky, kreslia si, maľujú, učia sa spievať rôzne žánre piesní, hrajú divadlo, atď.¹⁷

Kuchajda – rekreačný, kultúrny a športový areál sa nachádza v nížine, v priestore bývalého štrkoviska. Počas celého roka si tu prídu na svoje rybári a cez letnú sezónu turisti a rekreanti. Pre športovo založených tu k dispozícii futbalové miniihrisko

¹⁶ Vodné plochy 2014. [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.panorama.sk/sk/sprievodca/kupaliska-vodne-plochy-v-bratislave-na-okoli/484>

¹⁷ Vodné plochy 2014. [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.panorama.sk/sk/sprievodca/kupaliska-vodne-plochy-v-bratislave-na-okoli/484>

s umelým povrchom, plážové ihrisko na volejbal, tenisový kurt, ihrisko na basketbal, ping-pongové stoly.

Ubytovacie a stravovacie služby tu nie sú vybudované ešte na takej úrovni. Nachádza sa tu zatiaľ len stánok s rýchlym občerstvením.¹⁸

Štrkovecké jazero – nachádza sa v mestskej časti Ružinov. Plocha jazera má 56 000m², je hlboké 2-8m a paradoxne najplytšie je práve v strede. V 90tych rokoch ho chceli pre nadmerné znečistenie vody a okolia zasypať, ale dobrovoľníci sa dohodli a jazero vyčistili. Okolo jazera je vybudovaná bežecká antuková dráha, je tam postavené detské ihrisko. O vybudovaní hotelov a reštauráciách sa v tejto lokalite jazera zatiaľ neuvažuje. Počas letnej sezóny sú tu k dispozícii 2 stánky s rýchlym občerstvením.

Nedá mi nespomenúť rekreačnú oblasť Železná studnička, kde je pre záujemcov k dispozícii požičovňa člnov a dá sa tu tiež rybáriť.¹⁹

2.4 Doprava

Cestnú dopravu v Bratislave tvoria úseky diaľnic, cesty I., II., III. triedy a miestne komunikácie. Bratislava, ako hlavné mesto Slovenska, tvorí hlavný dopravný uzol. Je prepojená s viacerými diaľnicami v smere na Českú republiku, na Maďarsko, Rakúsko.

Hlavnou autobusovou stanicou je **autobusová stanica Mlynské Nivy**. Z hlavnej autobusovej stanice odchádzajú autobusové spojenia do celého Slovenska ale taktiež premávajú aj medzinárodné autobusové spoje, ktorých trasa vedie takmer do celej Európy. Nechýba ani Mestská hromadná doprava (MHD), ktorú zabezpečuje Dopravný podnik Bratislava a.s. pomocou električiek, trolejbusov a autobusov. Prepája všetky časti mesta a aj okolité obce.

Hlavná železničná stanica je situovaná na okraji Starého mesta, správcom železníc na Slovensku je Železničná spoločnosť Slovensko, ktorá sa stará o to, aby boli vlakové spojenia čoraz viac komfortnejšie. Poskytujú cestovanie vo vlakoch ako EuroNight,

¹⁸ *Vodné plochy v Bratislave 2014*. [online]. © [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.panorama.sk/sk/sprievodca/kupaliska-vodne-plochy-v-bratislave-na-okoli/484>

¹⁹ *Vodné plochy v Bratislave 2014*. [online]. © [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.panorama.sk/sk/sprievodca/kupaliska-vodne-plochy-v-bratislave-na-okoli/484>

EuroCity, InterCity, Expres vlak, lôžkové a ležadlové vlaky, autovlaky. Ďalšou stanicou v Bratislave je stanica -Petržalka. Odtiaľ premávajú vlaky najmä do Viedne.

Jediným letiskom v Bratislave je letisko M. R. Štefánika, je zároveň aj najväčším letiskom na Slovensku. Letisko má pravidelné linky do rôznych destinácií, je lacnejšie a preto mnoho ľudí z Rakúska využíva služby práve tohto letiska.²⁰

Obrázok 1: Cestná sieť Slovenskej republiky – Bratislavský kraj

Zdroj: Ministerstvo dopravy SR, online, cit.2014-02-24²¹

²⁰ Bratislava 2014. [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700000&id=75284&p1=51737

2.5 Demografická charakteristika

„Počet obyvateľov v Bratislavskom kraji k 31.12.2012 dosiahol počet 612 682 obyvateľov a na celkovej populácie SR sa podieľal 11,3 %. Medziročne počet obyvateľov Bratislavského kraja vrástol o 6 145 osôb. Podiel obyvateľov v predproduktívnom veku bol 14,37 % a oproti roku 2011 sa jeho podiel zvýšil o 0,42 percentuálneho bodu. Z hľadiska vekovej štruktúry najpočetnejšiu skupinu tvorili obyvatelia v produktívnom veku. Ich počet dosiahol 437 242 a na celkovom počte obyvateľov Bratislavského kraja sa podieľali 71,37 %. V porovnaní s rokom 2011 sa podiel obyvateľov v produktívnom veku znížil o 0,76 percentuálneho bodu, pričom podiel obyvateľov v poproduktívnom veku vzrástol o 0,35 bodu.

Priemerný vek obyvateľa Bratislavského kraja dosiahol 40,66 rokov a medziročne sa zvýšil o 0,09 roka. Priemerný vek mužov bol 38,87 a žien 42,28 roka. V porovnaní s rokom 2011 sa priemerný vek mužov zvýšil o 0,09 roka a žien o 0,1 roka. Z hľadiska medziokresného porovnania najnižší priemerný vek 37,78 rokov mali obyvatelia okresu Senec. Najvyšší priemerný vek 44,49 rokov mali obyvatelia okresu Bratislava I.²²

2.6 Kultúra a kultúrne pamiatky

Hoci Bratislava patrí medzi najmladšie hlavné mestá vo svete, jej história siaha až do staroveku. Bratislava vystriedala niekoľko názvov ako napríklad: od latinského **Possonium**, nemeckého **Pressburg**, maďarského **Pozsony** až po slovenskú ľudovú formu **Prešporok**. Už z názvov je jasné, že sa v Bratislave vystriedalo množstvo národov a kultúr, ktoré zanechali stopy najmä na historických budovách a uliciach historického centra mesta. Dajú sa tu obdivovať spomínané historické budovy, fontány, kostoly a chrámy, ale taktiež aj múzeá a galérie.²³

Bratislava má veľké množstvo mestských kultúrnych, športových a rekreačných inštitúcií ako väčšina vyspelých európskych miest. Kultúrne aktivity zriaďuje sieť

²¹ Cestná sieť Slovenskej republiky – Bratislavský kraj. [online]. © [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=116915>

²² Demografická charakteristika. [online]. © [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=69753>

²³ Kultúra a kultúrne pamiatky 2014. [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700000&id=74360&p1=11050100

kultúrnych inštitúcií či už štátnych, neštátnych, mestských, záujmové skupiny, neziskové organizácie, cirkev alebo rôzne politické subjekty. Od roku 2002 viaceré zriaďovateľské kompetencie prešli na Vyššie územné celky a samosprávy obcí a miest, dôsledkom čoho je spôsobený úpadok kultúrnych inštitúcií. Dôvodom je, že Vyššie územné celky a samosprávy miest a obcí nedisponujú dostatočnými finančnými prostriedkami, a preto prispievajú na kultúru iba toľko, koľko im rozpočet dovolí.

Napriek tomu v súvislosti s perspektívou vývoja kultúry v Bratislave a v celom Bratislavskom kraji treba poznamenať skutočnosť, že v tomto regióne vznikli a fungujú neštátne divadlá, múzeá a galérie. Jedno z najstarších súkromných divadiel je Radošinské naivné divadlo, ďalej je to napríklad divadlo GUnaGU, jedno z tých novších divadiel je Divadlo Nová scéna, ktoré je viac menej zamerané na modernú muzikálovú tvorbu. Známu a vyhľadávanou súkromnou galériou je Galéria Nedbalka v centre Bratislavy. Budova, v ktorej galéria sídli dostala v roku 1995 cenu za architektonické riešenie.

Obrázok 2: Galéria Nedbalka v centre Bratislavy

Zdroj: Galéria Nedbalka, Slovenské moderné umenie, online, cit. 2014-02-25²⁴

Kultúrne a informačné strediská v hlavnom meste Slovenska prevádzkuje mestská radnica. Taktiež spravuje Mestské múzeum, Galériu mesta Bratislavy, Mestskú knižnicu a Zoologickú záhradu.

Mesto Bratislava tiež organizuje kultúrne podujatia, ktorých sa zúčastňuje množstvo ľudí. Každoročne sa organizuje Kultúrne leto a Hradné slávnosti.

²⁴Galéria Nedbalka 2014, [online]. © [cit.2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.nedbalka.sk/o-galerii/o-nas>

Občianske združenie Korunovačná Bratislava organizuje pravidelne koncom júna bohaté korunovačné slávnosti, ktoré približujú korunovacie 18 kráľov a kráľovien, ktorí boli korunovaní v Bratislave. Vystupuje v nich cca 120 hercov v dobových kostýmoch, ktorí podľa historických podkladov inscenujú obrad korunovacie. Po korunovácií nasleduje ľudová veselica po uliciach Starého mesta.²⁵

2.6.1 Kultúrne pamiatky

Podľa prieskumov samotného mesta Bratislava sa medzi TOP 10 kultúrnych pamiatok v Bratislavskom kraji sa radia:²⁶

Bratislavský hrad je dominantou hlavného mesta. Je situovaný na kopci nad starým mestom. Hradné návršie bolo osídlené už v dobe kamennej a prvými obyvateľmi (známymi) boli Kelti. V súčasnej dobe slúži hrad ako reprezentačné sídlo Vlády Slovenskej republiky a je po kompletnej rekonštrukcii.

Obrázok 3: Bratislavský hrad

Zdroj: Bratislavský hrad, online, 2014-02-25²⁷

Katedrála sv. Martina je to gotický kostol. V minulosti slúžil ako korunovačné miesto pre uhorských kráľov a ich manželky. Má štyri kaplnky, na vrchole 85 metrovej veže je umiestnená kópia uhorskej kráľovskej koruny. Južná predsieň predstavuje najstaršiu renesančnú architektúru na Slovensku.

²⁵ *Korunovačné slávnosti*, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.korunovacneslavnosti.sk/>

²⁶ *Kultúrne pamiatky v Bratislave*, [online]. © [2014-03-13]. Dostupné z: http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700000&id=11033829&p1=11050101

²⁷ *Bratislavský hrad*, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Obrázok 4: Katedrála sv. Martina

Zdroj: Katedrála sv. Martina, online, 2014-02-25²⁸

História Starej radnice siaha až k začiatkom 13. Storočia. V súčasnosti sa v radnici nachádza Mestské múzeum, ktoré je najstaršie v Bratislave (1868). V lete sa nádvorí konajú kultúrne podujatia a vo veži koncerty.

Obrázok 5: Stará radnica

Zdroj: Stará radnica, online, 2014-02-25²⁹

Primaciálny palác bol postavený v rokoch 1778-1781 a fasáda je v prísnom klasicistickom štýle. Štít zdobia sochy J. Köglera a F. Prokopa a tiež vázy od J.A.Messerschmidta, na vrchole je kardinálsky erb Jozefa Batthyányiho, ktorý bol prvým obyvateľom paláca. V paláci je tiež zrkadlová sieň, v ktorej bol 26.decembra 1805 podpísaný Bratislavský mier medzi Francúzskom a Rakúskom. Dnes slúži ako kancelária primátora Bratislavy.

²⁸ *Katedrála sv. Martina*, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z:

http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

²⁹ *Stará radnica*, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z:

http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Obrázok 6: Primaciálny palác

Zdroj: Primaciálny palác, online, 2014-02-25³⁰

Medená strecha **Michalskej brány** je jedným zo symbolov. Veža meria 51 metrov a má 7 poschodí. Pod vežou sa nachádza tzv. nultý kilometer, ktorý označuje vzdialenosť 29 hlavných miest od Bratislavy.

Obrázok 7: Michalská brána

Zdroj: Michalská brána, online, 2014-02-25³¹

Grassalkovičov palác bol pôvodne postavený pre predsedu Uhorskej kráľovskej komory. Prepychový palác slúžil ako miesto spoločenského života šľachty. V súčasnosti slúži ako kancelária Prezidenta Slovenskej republiky. Palác je verejnosti neprístupný ale park za ním je otvorený. V záhrade v parku je aleja prezidentov, kde každá hlava štátu na znak návštevy Bratislavy zasadí malý dubový strom.

Obrázok 8: Grassalkovičov palác

³⁰ *Primaciálny palác*, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

³¹ *Michalská brána*, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Zdroj: Grassalkovičov palác, online, 2014-02-25³²

Mirbachov palác dal postaviť bratislavský pivovarník v rokoch 1768 – 1770. Posledný majiteľ ho odkázal mestu, so želaním, aby ho mesto zriadilo ako Galériu mesta Bratislavy.

Obrázok 9: Mirbachov palác

Zdroj: Mirbachov palác, online, 2014-02-25³³

Dom U dobrého pastiera postavený v 60tych rokoch 18.stor. Dom bol postavený z dôvodu vyplnenia priestoru, medzi dvoma ulicami. Je považovaný za najkrajší dom v Bratislave, meno dostal po soche Krista („dobrého pastiera“), ktorá je osadená na rohu budovy. V súčasnosti dom slúži ako múzeum, kde sa vystavujú historické hodiny

Obrázok 10: Dom U dobrého pastiera

³² *Grassalkovičov palác*, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

³³ *Mirbachov palác*, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Zdroj: Dom U dobrého pastiera, online, 2014-02-25³⁴

Hrad Devín je národná kultúrna pamiatka. Nachádza sa na úpätí útesu nad sútokom Dunaja a Moravy. Toto miesto bolo osídlené už v 8.storočí, prvá písomná zbierka pochádza z roku 1223.

Obrázok 11: Hrad Devín

Zdroj: Hrad Devín, online, 2014-02-25³⁵

Slavín je vojnový pamätník s výhľadom na hrad a na celé mesto. Pripomína oslobodenie mesta v roku 1945. Je to zároveň aj vojenským cintorínom, kde je pochovaných 6845 sovietskych vojakov. Pamätník bol postavený v rokoch 1957-1960, je 39 metrov vysoký, na vrchu je ešte 11 metrová socha víťazného sovietskeho vojaka s vlajkou.

³⁴ *Dom U dobrého pastiera*, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

³⁵ *Hrad Devín*, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Obrázok 12: Slavín

Zdroj: Slavín, online, 2014-02-25³⁶

³⁶ *Slavín*, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z:
http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

3 Predpoklady a analýza rozvoja cestovného ruchu v Bratislave

Definícia slova „rozvoj“ vo Výkladovom slovníku slovenského jazyka je nasledovná: *„rozvojom sa rozumie získavanie nových vedomostí a spôsobov, čo umožňuje lepšiu schopnosť prispôbiť sa novým požiadavkám, ktoré súvisia s očakávanými zmenami úloh, v budúcom procese. Ide o cyklus, ktorý prebieha nepretržite.“*³⁷

Každú aktivitu cestovného ruchu možno vykonávať v rôznom prostredí. P. Mariot vo svojej knihe vysvetľuje, že hlavne od kvality prostredia regiónu závisí návštevnosť. Kvalitu prostredia tiež utvárajú rôzne atraktivity ako aj úroveň poskytovaných služieb, dostupnosť a iné. Veľmi dôležité je aj sociálno-ekonomické postavenie účastníkov cestovného ruchu. Hlavnou podstatou zisťovania predpokladov cestovného ruchu je určovanie významnosti jednotlivých prvkov, ktoré sa podieľajú pri vytváraní kvalitného prostredia cestovného ruchu. Súbor predpokladov cestovného ruchu sa dá rozdeliť do troch skupín:

- Lokalizačné predpoklady
- Realizačné predpoklady
- Selektívne predpoklady

Lokalizačné predpoklady určujú lokalitu cestovného ruchu, realizačné predpoklady zase definujú realizáciu aktivít a selektívne predpoklady určujú výber účastníkov cestovného ruchu.³⁸

³⁷ JAZYKOVEDNÝ ÚSTAV L. ŠTÚRA. 2010. Výkladový slovník Slovenského jazyka., [online] © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://slovník.juls.savba.sk/?w=rozvoj&s=exact&c=4282&d=kssj4&d=psp&d=scs&d=sss&d=peciar&d=ma&d=hssjV&d=obce&d=priezviska&d=un&ie=utf-8&oe=utf-8>.

³⁸ Mariot, P. 1983. Geografia cestovného ruchu. Bratislava : Veda, 1983. s. 87

Náčrt 1: Predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu

PREDPOKLADY PRE ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU

LOKALIZAČNÉ	REALIZAČNÉ	SELEKTÍVNE
Prírodné faktory	Dostupnosť	Demografické
Vodstvo faktory	Cestná doprava	Urbanizačné
Reliéf	Železničná doprava	Sociálne faktory
Rastlinstvo prostredie	Letecká doprava	Ekonomické
Živočíšstvo prostredie	Lodná doprava	Politické
Podnebie		Supraštruktúra Marketing
spolupráca	Umelé	Ubytovanie Strategická
	Kultúrnohistorické a	Stravovanie
	spoločenské pamiatky	Športovo-relaxačné
	Spoločenské podujatia	zariadenia
	Sídla centrálnych inštitúcií	Doplňkové služby
		Informácie

Upravené podľa: Mariot, P. 1983. Geografia cestovného ruchu. Bratislava : Veda, 1983. s. 88

Podľa tohto náčrtu Bratislava spĺňa viac menej všetky predpoklady na to, aby sa stala hlavným centrom cestovného ruchu na Slovensku. Má vynikajúcu polohu, môže ponúknuť historicko-kultúrne pamiatky, kvalitné ubytovacie a stravovacie služby, turisti sa sem vďaka dobrej infraštruktúre, ktorá sa však ešte stále vylepšuje, veľmi dobre dopravia.

3.1 Metóda práce

Jednou z najpoužívanejších sociologických metód výskumu je dotazník, a preto som ho zvolila aj v mojej bakalárskej práci. Vďaka dotazníku sme mohli rýchlo zozbierať

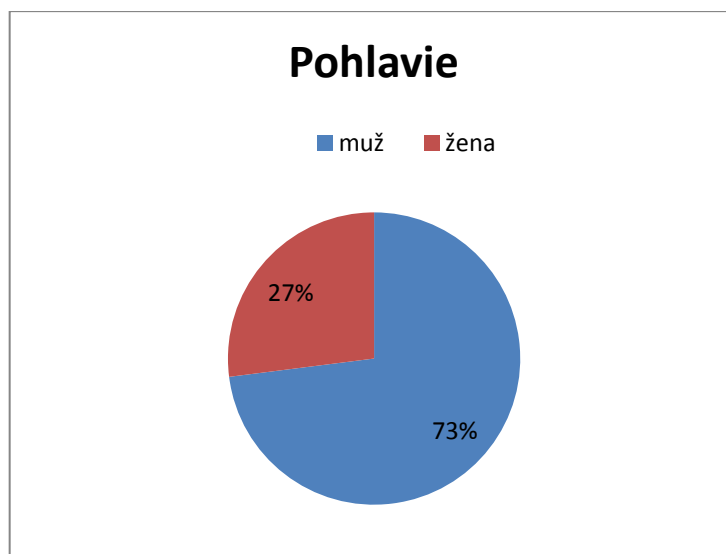
potrebné údaje a fakty, ktoré boli potrebné pre analýzu cestovného ruchu a zvýšenie návštevnosti v Bratislave. Dotazník sme museli dôkladne prepracovať, aby bol pochopiteľný pre všetky vekové kategórie a aby sme dobre zvolenými otázkami získali potrebné množstvo informácií potrebných pre analýzu.

Dotazník obsahoval 10 otázok ako môžeme vidieť v prílohe č.1. Rozdelený bol na dve časti, v prvej časti sme sa respondentov pýtali otázky demografického charakteru (pohlavie, národnosť) a v druhej časti boli otázky týkajúce sa atraktivity, poskytovaných služieb a ostatných charakteristických znakov cestovného ruchu.

Dotazník bol umiestnený v turistických informačných centrách, v dvoch hoteloch, v styroch penziónoch a piatich gastronomických zariadeniach v období od 01.10.2013 do 31.01.2014. Na otázky odpovedalo 90 respondentov.

3.2 Vyhodnotenie dotazníka

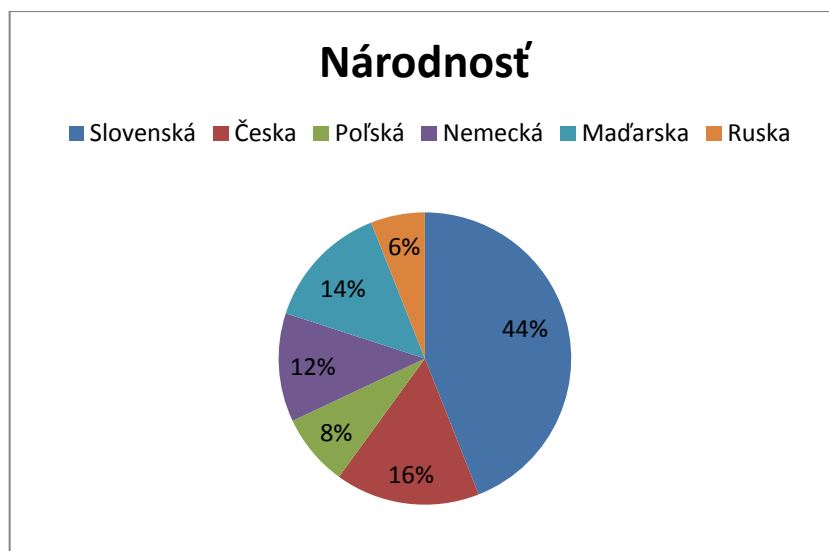
Graf 1: Pohlavie respondentov

Zdroj: Lenka Kováčiková, 2014 (vlastné spracovanie)

Tento graf nám ukazuje, že 73% návštevníkov sú muži a žien je len 23%.

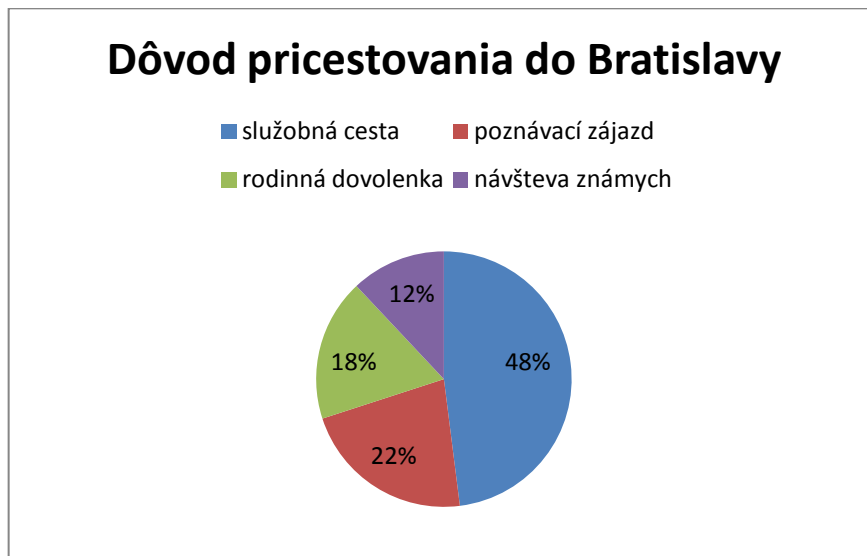
Graf 2: Národnosť respondentov

Zdroj: Lenka Kováčiková, 2014 (vlastné spracovanie)

Pomocou grafov 1,2 sme zistili, že do Bratislavy prichádzajú najmä muži a prevažujú slovenský návštevníci, ďalej nasledujú návštevníci z Česka, Nemecka, Maďarska a najmenšie zastúpenie majú návštevníci z Poľska.

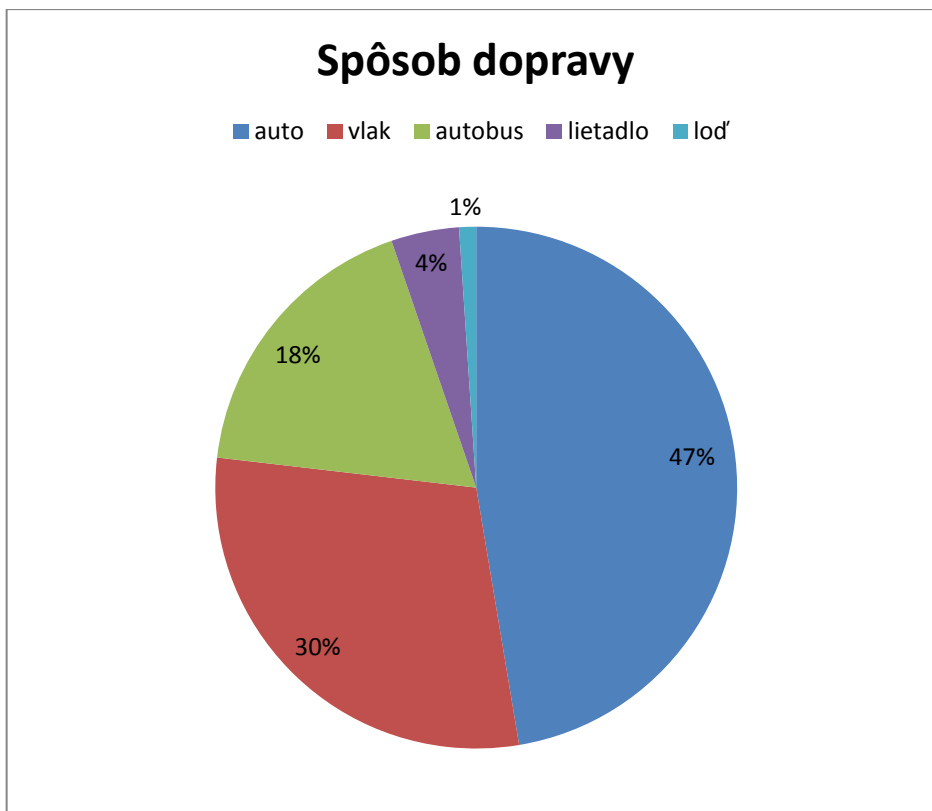
Graf 3: Dôvod pricestovania do Bratislavy

Zdroj: Lenka Kováčiková, 2014 (vlastné spracovanie)

Ako môžeme vidieť na grafe 3 najviac návštevníkov prichádza do Bratislavy z dôvodu služobnej cesty až 48%. 22% prichádza spoznávať hlavné mesto Slovenska, 18% účastníkov cestovného ruchu si sem prichádza užiť voľné chvíle s rodinou a zvyšných 12% prišlo navštíviť svojich príbuzných.

Graf 4: Spôsob dopravy

Zdroj: Lenka Kováčiková, 2014 (vlastné spracovanie)

Tento graf poukazuje na to, že väčšina odpovedajúcich respondentov prichádza do Bratislavy autom, 30% odpovedajúcich využila na dopravu do Bratislavy vlak, 18% odpovedajúcich pricestovala autobusom, 4% návštevníkov využilo letecké služby a len 1% návštevníkov prišlo loďou.

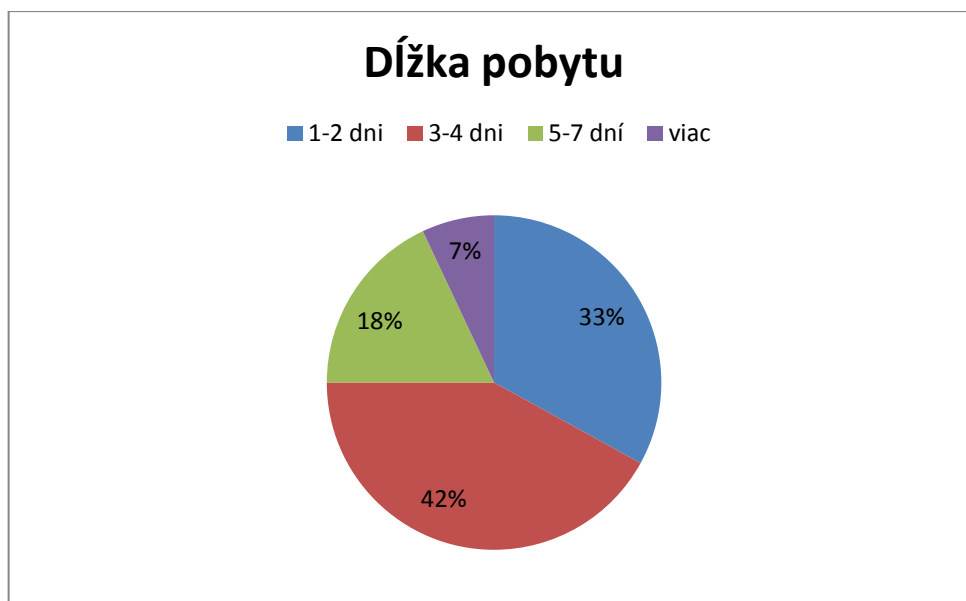
Graf 5: Typ preferovaného ubytovacieho zariadenia

Zdroj: Lenka Kováčiková, 2014 (vlastné spracovanie)

Vďaka tomuto grafu môžeme usúdiť, že 47% odpovedajúcich respondentov využíva na pobyt v Bratislave hotely, ďalších 37% sa ubytáva v penziónoch, 14% návštevníkov využíva na pobyt apartmány a 2% tvoria pravdepodobne návštevníci, ktorí prišli pozrieť svojich príbuzných, pretože tí využívajú ubytovanie v súkromí.

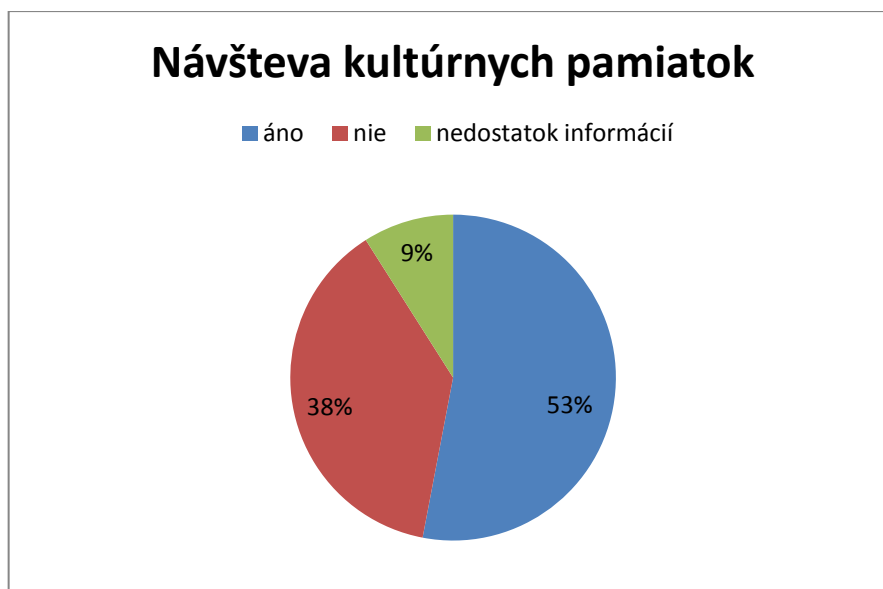
Graf 6: Dĺžka pobytu

Zdroj: Lenka Kováčiková, 2014 (vlastné spracovanie)

Na tomto grafe vidíme, že prevláda pobyt s dĺžkou 3-4 dni, čo môže naznačovať aj to, že Bratislava je dobrá potenciálna city break destinácia. 33% opýtaných strávi v hlavnom meste Slovenska len 1-2 prenocovania, 18% a 7% respondentov trávia svoj čas v Bratislave dlhšie ako 5 prenocovaní, ide o návštevníkov počas hlavnej sezóny.

Graf 7: Návšteva kultúrnych pamiatok

Zdroj: Lenka Kováčiková, 2014 (vlastné spracovanie)

53% respondentov sa zaujíma kultúrne pamiatky a taktiež ich aj navštívili, 38% nemá záujem navštevovať kultúru a 9% respondentov mali podaných málo informácií o kultúrnych pamiatkach nachádzajúcich sa v Bratislave.

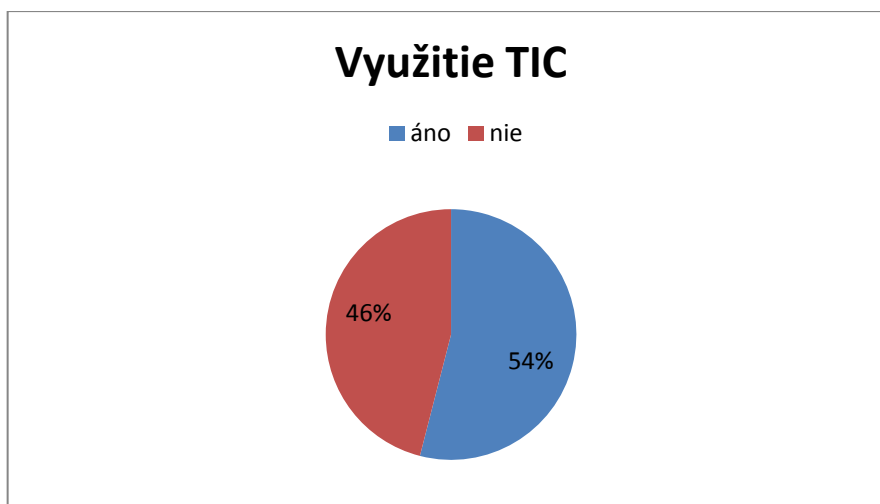
Graf 8: Spokojnosť s poskytovanými službami

Zdroj: Lenka Kováčiková, 2014 (vlastné spracovanie)

Ako vidieť na tomto grafe rozdiel medzi spokojnými návštevníkmi a tými nespokojnými je minimálny. 48% respondentov je spokojných s poskytovanými službami a 52% respondentov je nespokojných, to značí, že Bratislava má ešte stále čo vylepšovať.

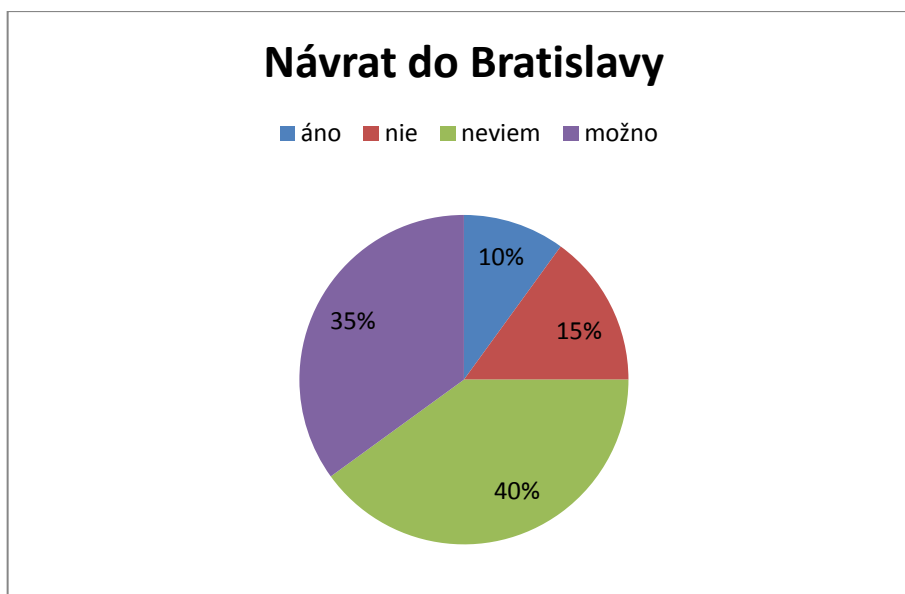
Graf 9: Využitie TIC

Zdroj: Lenka Kováčiková, 2014 (vlastné spracovanie)

Na tomto grafe vidíme, že vo väčšine 54% návštevníci Bratislavy využívajú služby turistických informačných centier, 48% respondentov tieto služby nevyužíva vôbec.

Graf 10: Návrat do Bratislavy

Zdroj: Lenka Kováčiková, 2014 (vlastné spracovanie)

Tento graf poukazuje na to, že respondenti sú nerozhodní v tom, či sa opätovne vrátia do hlavného mesta Slovenskej republiky.

Výsledky nášho prieskumu nám v demografickej časti poukazujú na to, že mesta Bratislava chodia v 73% zastúpení muži a ženy len 27%. Čo sa týka národností najväčšie zastúpenie v podiele 44% má Slovenská národnosť, za nimi nasleduje česká so 16%, Nemecká 12%, Maďarská 14%, Poľská 8% a Ruská 6%.

Ďalšou otázkou v dotazníkovom prieskume sme sa pýtali na dôvod pricestovania do Bratislavy. Až 48% respondentov chodí do hlavného mesta na služobné cesty, 22% chodí spoznávať krajinu. 18% respondentov pricestovali za rodinnou dovolenkou a 12% opýtaných prišlo navštíviť príbuzných.

V otázke aký druh dopravy využili pri svojej návšteve Bratislavy, nám 47% odpovedalo, že prišli autom, tomuto spôsobu dopravy pomohlo vybudovanie nových rýchlostných ciest a diaľnic, vďaka dobrej železničnej sieti vlak využilo 30% opýtaných. Menej návštevníkov využilo autobusovú dopravu 18%. Z dotazníku sme zistili, že ani rekonštrukcia letiska v Bratislave neprispela k zvýšeniu návštevníkov, pretože leteckú dopravu využili len 4% respondentov. A keďže sa prieskum konal v chladných mesiacoch lodnú dopravu využilo len 1% opýtaných.

Najpreferovanejšími ubytovacími zariadeniami boli hotely 47% a penzióny 37%. Menej využívané ubytovacie zariadenia 14% apartmány a najmenej 2% ubytovanie v súkromí. Pri otázke o dĺžke pobytu nám 42% opýtaných odpovedalo, že sa v Bratislave zdržiavajú 3-4 dni, čo je forma predĺženého pobytu a má pozitívny vplyv na rozvoj city break destinácie. Na 1-2 prenocovania nám odpovedalo 33%, to sú zväčša návštevníci, ktorých dôvod pricestovania do mesta Bratislava je služobná cesta. 5-7 a viac nocí 18% a 7% uprednostňujú ľudia, ktorí sem chodia najmä počas hlavnej sezóny, kedy si chcú prehliadnuť celý bratislavský región.

Pri otázke o spokojnosti poskytovaných služieb sme dospeli k negatívnemu záveru. Až 52% opýtaných respondentov bolo nespokojných s poskytovanými službami v meste. Spokojnosť prejavilo 48%.

V dotazníku sme sa tiež pýtali, či respondenti využívajú služby turistických informačných centier. 54% tieto služby využíva, ocenili by však lepšie jazykové znalosti cudzích jazykov. 46% tieto služby vôbec nevyužíva.

Pri otázke ohľadne vrátenia sa do mesta Bratislava, odpovede neboli jednoznačné 35% nevedelo, či sa sem ešte vrátia, 40% respondentov nám potvrdilo svoju účasť len možno. 15% opýtaných návštevníkov sa do Bratislavy neplánuje vrátiť a 10% sa do hlavného mesta Slovenska určite plánuje vrátiť. 75% respondentov nám odpovedalo nie jednoznačne, a z toho vyplýva zistenie, že títo respondenti môžu svoj názor zmeniť a môžu v budúcnosti hlavné mesto Slovenska opäť navštíviť.

4 SWOT analýza cestovného ruchu Bratislavy a návrhy na zvýšenie návštevnosti hlavného mesta

SWOT analýza naznačuje možné alternatívy budúceho vývoja cestovného ruchu, možnosti na ich využitie, prípadne ich riešenie. Cieľom mojej SWOT analýzy je vypíchnúť silné stránky mesta Bratislavy, poukázať na to, že hlavné mesto Slovenska má čo ponúknuť svojim návštevníkom. Ako každá destinácia cestovného ruchu má aj Bratislava svoje nedostatky.

SILNÉ STRÁNKY

- Historické pamiatky, široký okruh vybudovaného historického dedičstva
- Bohatý kultúrny život, každoročne sa opakujúce kultúrne podujatia
- Nízke ceny služieb
- Množstvo prírodných vodných nádrží, kúpalísk a štrkovísk, vybudované umelé pláže
- Pomerne veľké množstvo slnečných dní
- Dobrá poloha
- Veľmi dobrá dostupnosť, kvalitne vybudovaná infraštruktúra
- Kvalita poskytovaných služieb
- Množstvo ubytovacích zariadení každej kategórie

SLABÉ STRÁNKY

- Menšie množstvo turistických informačných kancelárií
- Neznáma cieľová krajina pre zahraničných návštevníkov
- Vysoký podiel jednodňových turistov
- Nízky podiel pobytových turistov
- Nedostatočná propagácia na veľtrhoch
- Jazyková nedokonalosť obyvateľstva

- Nízka cena práce v podnikoch služieb cestovného ruchu a odchod kvalitných pracovníkov do zahraničia
- Nízky objem finančných prostriedkov vynaložených na propagáciu cestovného ruchu a financovanie marketingových aktivít
- Sezónnosť cestovného ruchu, nízke využitie ubytovacích kapacít je najmä v zimnom období

PRÍLEŽITOSTI

- Stúpajúci dopyt po aktívnom a mestskom turizme
- Vzrastá dopyt po **city break** – predĺžené víkendy
- Maximálne využitie možností spočívajúcich v danom regióne
- Úzka spolupráca s domácimi a zahraničnými cestovnými kancelárkami a agentúrami
- Zvyšovanie prestíže mestského turizmu
- Príchod investorov
- Príspevok cestovného ruchu do ekonomiky regiónu
- Budovanie zariadení a služieb umožňujúcich predĺženie turistického pobytu

OHROZENIA

- Rastúca konkurencia na medzinárodnom trhu cestovného ruchu
- Nekoordinované investície z mestského rozpočtu
- Investície sa využívajú len na krátkodobé účely
- Ponuka neregistrovaných ubytovacích zariadení
- Pokles dopytu po domácom cestovnom ruchu
- Zvýšený dopyt po zahraničnom cestovnom ruchu
- Podceňovanie ľudského faktora a profesionálnej prípravy zamestnancov cestovného ruchu

4.1 Návrhy na zvýšenie návštevnosti

Jedným z návrhov zvýšenia návštevnosti Bratislavy by malo byť zvyšovanie konkurencieschopnosti cestovného ruchu, lepším využívaním potenciálu mesta. Cieľom zvyšovania by tiež malo byť posilnenie postavenia odvetvia cestovného ruchu v národnom hospodárstve, zvýšenie objemu pobytového cestovného ruchu a hlavne skvalitňovanie služieb. Turistické a informačné centrá by sa mali v spolupráci s hotelmi pokúsiť vytvárať balíky služieb, ktoré by upútali pozornosť turistov svojimi kvalitnými produktmi a dobrou cenou.

Na to, aby sa Bratislava stala jedným z najnavštevovanejších miest v Európe, potrebuje sa dostať do povedomia ľudí. Vynikajúcim spôsobom ako to dosiahnuť je účasť na veľtrhoch a medzinárodných výstavách, do ktorých sa hlavné mesto už každoročne zapája. Ponúka tam svoje prednosti ako napríklad veľké množstvo kultúrnych pamiatok, kvalitných ubytovacích jednotiek. Bratislava má taktiež prírodný potenciál na to aby sem turisti zavítali. Treba však zvýšiť propagáciu mesta a marketing, potrebná je taktiež aj spolupráca so zahraničnými cestovnými kancelárkami, ktoré by metropolu Slovenska ponúkali ako jednu zo city break destinácií.

Veľmi dôležitá je spolupráca mesta s turistickými a informačnými strediskami a s poskytovateľmi služieb. Maximálna pozornosť by mala byť venovaná vytváraniu infraštruktúrneho zázemia odvetvia.

Kultúrno-historické pamiatky by mali byť priebežne renovované a chránené. Dôraz by mal byť kladený na inováciu zariadení a tvorbu nových produktov. Cestovný ruch by mal fungovať zásadne na regionálnom princípe, model strategická investícia, doplnkové služby, produkty mestského turizmu.

Mesto Bratislava by sa malo stať okrem kultúrno-historického centra aj centrom cestovného ruchu a podnikania a centrom vzdelávania v cestovnom ruchu, ako aj informačným centrom kraja cestovného ruchu.

5 Záver

Cieľom tejto práce bolo identifikovať ponuky cestovného ruchu v Bratislave a približne načrtnúť, kam by mal rozvoj cestovného ruchu v Bratislave smerovať.

V prvej časti práce sme sa zaoberali teoretickou bázou a následne sme definovali základné pojmy cestovného ruchu.

V ďalších kapitolách sme realizovali podrobnú analýzu predpokladov rozvoja cestovného ruchu. Výsledky nám poukázali na to, že hlavné mesto Slovenska má dobrý lokalizačný potenciál a v nepochybnom rade je to aj kultúrno-historický potenciál. Množstvo kultúrnych pamiatok napomáha k tomu, aby sem prichádzali turisti z celej Európy. Je však potrebné aby sa pamiatky neustále renovovali a nenechali sa znehodnotené.

Aj napriek tomu, že letisko M. R. Štefánika prešlo kompletnou rekonštrukciou a zvýšenia kapacít, z prieskumu sme sa dozvedeli, že len málo návštevníkov využíva pri svojej ceste do Bratislavy leteckú dopravu.

Plusom pre rozvoj hlavného mesta sú služby, ktoré poskytujú turistické informačné centrá. Tieto sú porozmiestňované po celom meste, takže dostupnosť k nim je veľmi dobrá. Treba však odbúrať jazykovú bariéru zamestnancov. Potrebné je, aby vedeli viac svetových jazykov, keďže návštevníci boli aj Poľskej, Maďarskej národnosti.

Problémom Bratislavy je aj slabá propagácia v zahraničných cestovných kanceláriách. Tento problém by sa mohol vyriešiť účasťou na medzinárodných veľtrhoch, na ktorých sa už mesto Bratislava zúčastňuje.

K zvýšeniu rozvoja by určite pomohlo zníženie cien niektorých poskytovaných služieb, propagácia, budovanie infraštruktúry.

K zisteniu týchto informácií nám pomohol dotazníkový prieskum, vďaka SWOT analýze sme odhalili slabé a silné stránky. Ktoré nám pomohli určiť hlavné aktivity pre rozvoj cestovného ruchu v Bratislave.

Použitá literatúra

Zoznam knižnej literatúry

BOROVSKÝ, J.- SMOLKOVÁ, E. - NIŇAJOVÁ, I. 2008. Cestovný ruch, trendy a perspektívy. Bratislava : Iura Edition, 2008. ISBN 978-80-8078-215-3.

GÚČIK, M. *Základy cestovného ruchu*. 1. vyd. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2000. ISBN 80-8055-355-6

GÚČIK, M. 2007. Manažment regionálneho cestovného ruchu. Banská Bystrica : Dali - BB, 2007. ISBN 80-967649-1-8.

KASPAR, C. 1995. Základy cestovného ruchu. Banská Bystrica : Trian, 1995. ISBN 8090116655

KOLEKTÍV. 2006. Turistický atlas Slovensko. Vizovice : SHOCart s.r.o., 2006. ISBN 807224-324-1

Mariot, P. 1983. Geografia cestovného ruchu. Bratislava : Veda, 1983.

NOVACKÁ a kol., E. *Cestovný ruch, technika služieb, delegát a sprievodca*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2010. ISBN 978-80-225-2982-2

ORIEŠKA, J. *Služby v cestovnom ruchu*. 1. časť. Knížnica cestovného ruchu 18. Banská Bystrica: Slovak – Swiss Tourism, 2011. ISBN 978-80-89090-93-8.

POMPUROVÁ, K. *Atraktivnosť Slovenska ako cieľového miesta cestovného ruchu*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2013. ISBN 978-80-557-0529-3.

Zoznam internetových zdrojov

Bratislava 2014. [online]. © [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700000&id=75271&p1=27484

Bratislava 2014. [online]. © [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700000&id=75271&p1=27484

Vodné plochy 2014. [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.panorama.sk/sk/sprievodca/kupaliska-vodne-plochy-v-bratislave-na-okoli/484>

Cestná sieť Slovenskej republiky – Bratislavský kraj. [online]. © [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=116915>
Demografická charakteristika. [online]. © [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=69753>

Kultúra a kultúrne pamiatky 2014. [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700000&id=74360&p1=11050100

Galéria Nedbalka 2014, [online]. © [cit.2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.nedbalka.sk/o-galerii/o-nas>

Korunovačné slávnosti, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.korunovacneslavnosti.sk/>

Bratislavský hrad, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Katedrála sv. Martina, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Stará radnica, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Primaciálny palác, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Michalská brána, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Grassalkovičov palác, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Mirbachov palác, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Dom U dobrého pastiera, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Hrad Devín, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

Slavín, [online]. © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: http://visit.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700013&id=11015394&p1=11024366

JAZYKOVEDNÝ ÚSTAV L. ŠTÚRA. 2010. Výkladový slovník Slovenského jazyka., [online] © [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://slovník.juls.savba.sk/?w=rozvoj&s=exact&c=4282&d=kssj4&d=psp&d=scs&d=ss&d=peciar&d=ma&d=hssjV&d=obce&d=priezviska&d=un&ie=utf-8&oe=utf-8>>.

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Cestovný ruch ako systém.....	10
--	----

Zoznam náčrtov

Náčrt1: Predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu.....	31
--	----

Zoznam grafov

Graf 1: Pohlavie respondenta.....	32
Graf 2: Národnosť.....	33
Graf 3: Dôvod pricestovania do Bratislavy.....	34
Graf 4: Spôsob dopravy.....	35
Graf 5: Typ preferovaného ubytovacieho zariadenia.....	36
Graf 6: Dĺžka pobytu.....	37
Graf 7: Návšteva kultúrnych pamiatok.....	38
Graf 8: Spokojnosť s poskytovanými službami.....	39
Graf 9: Využitie TIC.....	40
Graf10: Návrat do Bratislavy.....	41

Zoznam obrázkov

Obrázok 1: Cestná sieť SR – Bratislavský kraj.....	21
Obrázok 2: Galéria Nedbalka v centre mesta.....	23
Obrázok 3: Bratislavský hrad.....	24
Obrázok 4: Katedrála sv. Martina.....	25
Obrázok 5: Stará radnica.....	25
Obrázok 6: Primaciálny palác.....	26
Obrázok 7: Michalská brána.....	26
Obrázok 8: Grassalkovičov palác.....	27
Obrázok 9: Mirbachov palác.....	27
Obrázok 10: Dom U dobrého pastiera.....	28
Obrázok 11: Hrad Devín.....	28
Obrázok 12: Slavín.....	29

Zoznam príloh

Dotazník	54
----------------	----

Dotazník

1.Pohlavie:

Muž Žena

2.Akej ste národnosti?

Slovenská Česká Poľská Nemecká Maďarská Rakúska

3.Aký bol Váš dôvod pricestovania do hlavného mesta Slovenskej republiky?

Služobná cesta Poznávaci zájazd Rodinná dovolenka Návšteva príbuzných

4.Akým dopravným prostriedkom ste pricestovali do Bratislavy?

Autom Vlakom Autobusom Lietadlom Loďou

5.Aký typ ubytovacieho zariadenia preferujete?

Hotel Penzión Apartmány Ubytovanie v súkromí

6.Ako dlho sa plánujete v Bratislave zdržať?

1-2dni 3-4dni 5-7dní viac

7.Navštevujete kultúrne pamiatky v Bratislave?

Áno Nie Nemám dostatok informácií

8.Ste spokojný s poskytovanými službami v meste?

Áno Nie

9.Využívate služby turistických informačných centier?

Áno Nie

10.Plánujete Bratislavu navštíviť opäť v budúcnosti?

Áno Nie Možno Neviem

*hodiace sa zakrúžkujte

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Meno autora: Lenka Kováčiková

Odbor: Management cestovního ruchu

Forma štúdia: kombinovaná

Názov práce: Bratislava ako destinácia mestského turizmu

Rok: 2013 / 2014

Počet strán textu bez príloh: 40

Celkový počet strán príloh: 7

Počet použitých knižných zdrojov: 9

Počet internetových zdrojov: 19

Vedúci práce: Ing. Ivete Hamarneh, Ph.D

